

Татарстан Республикасы
Кукмара муниципаль районы
Югары Чура авыл жирлеге

Карар

2021 елның 9 июне

№12

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге муниципаль берлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге муниципаль берлеге Уставының 15.1-23 сатьяларына таянып, Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен купымтада бирелгән тәртиптә расларга.

2. Өлгә карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Югары Чура авыл жирлеге

башлыгы урынбасары:

А.Н. Афанасьев

Кукмара муниципаль районы Югары
Чура авыл жирлеге Советының 2021
елның 9 июнендәге 12 номерлы
Карарына кушымта

Югары Чура авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны
тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау
ТӨРТИБЕ

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр
1 статья. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Югары Чура муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итүгә, кертүгә, фикер алышуга, карауга, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйлә барлыкка килә торган мөнәсәбәتلәрне жайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициативалы проектларны тәкъдим итү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтлөргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән һәм алар нигезендә кабул ителгән Югары Чура авыл Советы карарларында башкасы каралмаган булса, файдаланылмый.

2 статья. Инициативалы проектлар

1. Инициативалы проект дигәндә әлеге Тәртиптә Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлеге халкының жирле эһәмиятгәгә мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлеге яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле эһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турында тәкъдиме аңлашыла.

2. инициативалы проектта түбәндәгә белешмәләр булырга тиеш:

1) Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле эһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта, Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегенең бюджет чаралары күләменә күрсәтү;

8) Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге территориясенә яисә аның чикләрендә инициативалы проект гамәлгә ашырылачак өлешен әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә күрсәтү;

3. инициативалы проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләре булган проектны тасвирлауны үз эченә ала, ана инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблицалы материаллар кушымта итеп бирелергә мөмкин.

3 статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициативалы проектлар тулаем Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) торак пункт;
- 2) торак пунктлар төркеме;

2. Жирле эһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) Югары Чура авыл башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) аерым муниципаль программаларның чараларын үтәү буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Югары Чура авыл жирлегә территориясен өлешләргә (округларга) бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә территориясенен (округының) тиешле өлешче чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү
4 статья. Проект инициаторлары

1. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хокуклы:

1) уналты яшькә житкән һәм Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегә территориясендә яшәүче кимендә ун⁴ граждан булган инициатив төркем (алга таба – инициатив төркем);

- 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) авыл торак пунктының старостасы;

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба – проект инициаторлары):

- 1) инициативалы проект эзерлиләр;

2) инициативалы проект буенча фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерләрен ачыклауны тәэмин итәләр;

- 3) инициатив проектны Югары Чура авыл башкарма комитетына кертәләр;

- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;

5) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге Тәртиптә билгеләнгән һәм аның нигезендә кабул ителгән Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегенен башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бурычларны башкаралар.

3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмәнен формасы Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проект инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә халкы яисә аның өлешенен халкы тарафыннан

хупланырга тиеш.

2. Проектның инициаторы түбәндәге формаларда инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерләрен ачыклауны оештыра:

- 1) гражданның жыйынында инициативалы проектны карау;
- 2) гражданның жыйынында яисә конференциясендә, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның жыйынында яисә конференциясендә инициативалы проектны карау;
- 3) гражданның сорашып белешү үткәру;
- 4) инициативалы проектны хулап, гражданның имзаларын жыйо.

3. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыйышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыйышы (алга таба – жыйыш) проект инициаторы карары буенча билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыйыш Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә анда яшәүчеләр мәнфәгатләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла торган территориясә өлешендә үткәрелә. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге халкы мәнфәгатләрендә планлаштырылса, Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлеге территориясендә төрлә өлешләрендә берничә жыйыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыйышта уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

1) Жыйыш кара-каршы (очная) фикер алышу формасында уздырыла – көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен халкының уртак катнашуы формасында;

4. Бер жыйышта берничә инициативалы проект каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыйышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

5. Жыйыш үткәру, документлар әзерләү һәм тарату чыгымнары өчен проект инициаторы жаваплы.

6. Югары Чура авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыйыш үткәрдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткәру өчен түләүсез бина бирә. Югары Чура авыл башкарма комитеты карары белән жыйышлар үткәру өчен бирелә торган биналарның исемлеге билгеләнергә мөмкин.

7. Катнашучылар саны 50 кешене тәшкит иткәндә жыйыш хокуклы дип санала.

7 статья. Жыйышны үткәругә әзерлек

1. Жыйышны уздыру турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) фикерләшү өчен жыйыш үткәрелә торган инициативалы проект;
- 2) жыйыш үткәру формасы (кара-каршы фикер алышу-читтән торыш (очно-заочно));
- 3) жыйышның көн тәртибе, ә жыйыш кара-каршы фикер алышу-читтән торыш (очно-заочно) уздырылган очракта – халкының тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыйыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыйыш кара-каршы фикер алышу-читтән торыш (очно-заочно) уздырылган очракта – шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халкының карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес, йә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсулаштырылган сайттан файдалану турында карар;

5) кара-каршы фикер алышу (очно) формасында үткөрөлө торган жыельшпта катнашучыларның яисә, жыельшны кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырган очракта, көн тәртибендөгө мәсьәләләр буенча кара-каршы фикер алышуда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыельш үткөрөлө торган территориядә яшәүчеләргә аны уздыру турында мәгълүмат бирү ысуллары;

2. Проектның инициаторы Югары Чура авыл башкарма комитетына жыельш үткөрү турында аны уздыру көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча язмача хәбәрнамә жиберә.

3. Жыельшны уздыру турында хәбәрнамәдә түбәндөгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициативалы төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның япәу яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлегә статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр

3) проект инициаторларының жыельшны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлары фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары.

4) жыельш уздыруга ярдәм итү турында, шул исәптән жыельш (жыельшны кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру өчен урын бирү турында һәм (яисә) тавып бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында үтенеч;

4. Жыельшны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен башкарырга вәкаләтле итеп билгеләгән затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исемнән жыельш үткөрү турында хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле итеп билгеләнгән затлар имза сала.

5. Жыельшны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, Югары Чура авыл башкарма комитеты хәбәр килгән көннән алып биш көн эчендә уздыру өчен урын бирү мөмкинлеге турында проект инициаторына хәбәр итә яисә жыельшны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыельшны (жыельшны кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Югары Чура авыл башкарма комитеты жыельш үткөрү турында, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында яисә махсуслаштырылган сайтта белешмәләр урнаштыра:

1) хәбәрнамә кәргән көннән алып өч көн эчендә жыельш үткөрү турында;

2) жыельшны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыельш кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырылган очракта, кара-каршы фикер алышу).

7. Югары Чура авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыельш үткөрүдә ярдәм итү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләп куярга хокуклы. Югары Чура авыл башкарма комитеты вәкаләтле вәкилине билгеләп кую турында алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

8 статья. Жыельшны кара-каршы фикер алышу (очно) формасында уздыру тәртибе

1. Жыельш башланганчы, проект инициаторы жыельшпта катнашкан гражданны Югары Чура авыл башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзеп теркәүне тәмин итә. Жыельшпта катнашкан гражданны исемлеге жыельш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртібе мәсьәләләре буенча тавыш бирү тәртібе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртібендөгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртібендөгә мәсьәләләргә игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 3) яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртібе, чыгышларның эчтәлегә;
- 5) көн тәртібендөгә сораулар буенча кабул ителгән карарлар

9 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе үткөрү

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә 16 яшкә житкән яшәүчеләрнең саны 1000 кешедән артып киткән очракта, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба – конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция, әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып, әлеге Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

3. Әлеге Тәртипнең 8 статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән конференция үткөрү турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- 1) делегацияләргә сайлау вәкиллеге нормасы, ул территориянең 16 яшкә житкән 100 кешесенә 1 делегаттан ким була алмый;
  - 2) делегатларны сайлау өчен жыелышлар уздыру сроклары һәм тәртібе.
4. Конференция беркетмәсендә аерылгысыз өлеште булып делегатларны сайлау турында жыелыш беркетмәләре тора.

10 статья. Инициативалы проектларга ярдәм йөзеннән гражданның имзаларын жыю

Инициативалы проектларны хуплап гражданның имзаларын жыю (алга таба – имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

Инициативалы проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертәп, кимендә егерме биш кеше булырга тиеш.

Имзалар түбәндәгә тәртиптә жыела:

- 1) имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана;
- 2) имзалар кәгазендә имзалар жыю гамәлгә ашырыла торган инициативалы проект күрсәтелә;
- 3) имзалар кәгазендә кешенең имзасы һәм аны кую датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имзалар кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар кәгазенә аның үтенече буенча имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулдан язучы белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашлар куллану рөхсәт ителми;
- 4) кеше бер үк инициативалы проектны хуплап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) һәр имзалар кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имзалар кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кую датасын күрсәтә;

6) Имзалар жыйганда, имза кәгазенен алгы ягын һәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның давамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенен арткы ягына соңгы имзадан соң ук куела;

7) Имзалар жыйганда һәр кешенен «Шәхсәт мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткәрү

1. Инициативалы проектны Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә халкы мәнфәгатьләрендә тулаем гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән очракта әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерләрен ачыклау өчен, гражданнардан Югары Чура авыл жирлегә халкы яисә инициативалы проект тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган аның өлешен инициативасы белән сораштыру (алга таба – сораштыру) уздырыла.

1. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә Советына гариза жиберә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) сораштыру уздыру тәкъдим ителә торган инициативалы проект;
2) проект инициаторы тәкъдимнәре:
а) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары турында;
б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә яшәүчеләрнең минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урышы).

2. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнен барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртишнен 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә яисә инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган аның өлешенен кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенен исеме, аларның яшәү яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

3. Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегә Советы гариза кәргән көннән алып кимендә 30 көндә аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

4. Әгәр жиберелгән хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә халкының ихтыяр белдерү нәтижеләрен дөреслек белән билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турындагы инициативаны тәкъдим итү тәртибен бозу сораштыру үткәрүдән баш тартуға нигез була.

5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнардан сорашып белешү «Кукмара муниципаль районы Югары Чура авылы жирлегендә гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм уздыру тәртибе турында» 2007 елның 17

октябрдәгә 31 номерлы Югары Чура авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Сораштыруда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендәгә 16 яшькә житкән яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

7. Югары Чура авыл башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына нәтижә чыгаргачан соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча житкәрә.

Бүлек 3. Инициативалы проектларны керту һәм карау 12 статья. Инициативалы проектларны керту

1. Инициативалы проектны Югары Чура авыл башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның кәгазь чыганактагы һәм электрон рәвештә график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин булган тасвирламасы;

2) инициатив төркем тозу беркетмәсе яисә әлегә Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемненнән Югары Чура авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

3) гражданныр жыельшы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданнырдан сораштыру нәтижәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның өлешенең инициативалы проектка ярдәм күрсәтүен раслый торган имзалар кәгазьләре.

2. Әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, проектның инициаторы тарафыннан турыдан-туры Югары Чура авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә билгеләнгән вәкаләтле зат тарафыннан нил авыл башкарма комитетына тапшырыла яисә аны жибәргәндә бәясен билгеләп һәм эчендәгә әйберләре исемлеге белән почта аша жибәрелә.

3. Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне проектны керту датасы булып тора.

4. Югары Чура авыл башкарма комитетына документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Югары Чура авыл башкарма комитеты белән турыдан-туры эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка исемлекне һәм Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан аларны алу датасын күрсәтеп, документлар алу турында расписка бирелә. Расписка Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан документларны алган көнне бирелергә тиеш.

13 статья. Инициативалы проектларны карау комиссиясе

1. Инициативалы проектларны карау комиссиясе (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

2. Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персонал составы Югары Чура авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Югары Чура авыл жирлеге Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмыйча төзелә.

4. Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретаре һәм комиссия эшендә шәхсэн катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә житәкчелек итә;

2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектны формалаштыра;

3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;

4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Комиссия рәисе урынбасары комиссия рәисе вакытлыча булмаган очракта аның вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәмин итә, шул исәптән комиссия утырышына эзерлекне дә тәмин итә;

3) комиссия әгъзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнә кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы утырышлар була.

10. Комиссия утырышы анда комиссия әгъзаларының яртысынан да ким булмаган өлеше булу шартларында хокуклы дип санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлегенә тәмин ителә. Инициативалы проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторларына аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан гади күпчелек ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүченең тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда бертигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язмача баян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, анда комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имза салына.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннең иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны Югары Чура авыл башкарма комитеты Житәкчесенә жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәмин итүне Югары Чура авыл башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

14 статья. Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан инициативалы проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициативалы проектны Югары Чура авыл башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат инициативалы проект Югары Чура авыл башкарма комитетына кертелгән көннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2

статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданның Югары Чура авыл башкарма комитетына инициативалы проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, мәгълүмат бирелә.

3. Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итү срогы жиде эш көне тәшкил итә. Үзләренең күрсәтмәләрен һәм тәкъдимнәрен Кукмара муниципаль районының Яңыльский авыл җирлегендә яшәүче 16 яшькә җиткән халкы җибәрергә хокуклы. Күрсәтмәләр һәм тәкъдимнәр Югары Чура авыл башкарма комитетына шәхсән турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша яки махсуслаштырылган сайтта форманы тутыру юлы белән җибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.

5. Инициативалы проектны карау нәтижеләре буенча комиссия Югары Чура авыл җирлеге башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Югары Чура авыл башкарма комитетына берничә, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, инициативалы проект кертелгән очракта, комиссия Югары Чура авыл җирлеге башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрүне оештырырга киңәш итә.

6. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс нәтижәсендә сайлап алуны үткәрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

7. Комиссия киңәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижеләре буенча Югары Чура авыл җирлеге башлыгы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм инициативалы проектны хушларга һәм аның өстендә эшнә Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл җирлеге бюджеты турындагы карар белән каралган максатларга бюджет ассигнованиеләре чикләрендә һәм (яисә) Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл җирлеге бюджеты проектыны төзү һәм карау (Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл җирлеге бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тәртибе нигезендә эшнә довам итәргә;

2) инициативалы проектны хуплаудан баш тартырга һәм, инициативалы проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Югары Чура авыл җирлеге башлыгы түбәндәге очракларның берсендә инициативалы проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициативалы проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициативалы проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл җирлеге уставына туры килмәве;

3) җирле үзидарә органның кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) формалаштыру чыганагы булып инициатив түләүләр тормый торган инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл җирлеге бюджеты акчалары булмау;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижеләерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижеләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына җибәрелә.

10. Югары Чура авыл башкарма комитеты проект инициаторларына бергәләп инициативалы проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә хокуклы, ә әлеге статьяның 8 өлешендә 5 пункттың каралган очракта, тәкъдим итәргә бурычлы, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның

компетенцияләре нигезендә карарга тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен, комиссия әгъзалары, Югары Чура авыл башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс нигезендә сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.
2. Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:
  - 1) инициативалы проект хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманы ачыклауда һәм аны гамәлгә ашыруда халыкның катнашу дәрәжәсе;
  - 2) инициатив проектны гамәлгә ашыруда социаль нәтижәлелек;
  - 3) Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм үлчәм коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә кушылганда билгеләнгән.
3. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.
4. Комиссия конкурс сайлавы узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициативалы проектларны бәяли
5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча, комиссия критерийлары нигезендә йомгаллау билгесен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс сайлавын узган яисә узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.
6. Конкурс нигезендә сайлап алуны узган дип барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициативалы проект (ике, өч инициативалы проект һ.б.) игълан ителә.

16 статья. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Югары Чура авыл башкарма комитеты карары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Югары Чура авыл башкарма комитеты Житәкчесе карар чыгара.
2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карарда түбәндәгеләр булырга тиеш:
  - 1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә (адресын яисә урынын күрсәтеп) төзелергә тиешле объектның исеме яисә инициатив проект гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чараның исеме;
  - 2) Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) уздыру, башкасы);
  - 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;
  - 4) заказчы, төзүче исеме;
  - 5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;
  - 6) инициатив түләүләр күләме бүлеп, объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләме;
  - 7) инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру ешлары буенча бүлү.

17 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициативалы проектны Югары Чура авыл башкарма комитеты тарафыннан

карау турында, инициативалы проектны гамэлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамэлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында басылып чыгарга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

2. Инициативалы проектны гамэлгә ашыру йомгалары турында Башкарма комитет отчеты Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында инициатив проектны гамэлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчтә урнаштырылырга тиеш.

